Lietas Nr. C19071015
Lietas arhīva Nr. C-0710-15/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Kuldīgā 2015.gada 14.decembrī

Kuldīgas rajona tiesa
tiesnese Anita Simsone
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

APRAKSTOŠĀ DAĻA.

Prasītāja cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam valdības noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.panta pirmo un piekto daļu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Prasītāja nav lūgusi iztiesāt lietu tiesas sēdē.

Atbildētājs paskaidrojumus par prasību nav iesniedzis, lūgumu lietu skatīt mutvārdu procesā, nav pieteicis.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, tiesa nolēmusi izskatīt lietu rakstveida procesā, nosakot, ka sprieduma norakstu varēs saņemt Kuldīgas rajona tiesas kancelejā 2015.gada 14.decembrī un 2015.gada 17.novembrī uz pušu dzīvesvietām ierakstītā sūtījumā nosūtījusi par to pusēm paziņojumu.

MOTĪVU DAĻA.

Dzimšanas apliecības (lietas 8., 9. lapa) apliecina, ka /pers. E/ dzimusi /datums/un /pers. F/ dzimis /datums/un bērnu vecāki ir prasītāja un atbildētājs.

Pieteikums liecina, ka atbildētājs labprātīgi nepilda ar likumu uzlikto pienākumu un nemaksā bērniem uzturlīdzekļus.
Kuldīgas novada pašvaldības 2015.gada 14.oktobra izziņa Nr. /numurs/(lietas 7.lapa) liecina, ka prasītāja ir deklarējusi savā dzīvesvietā arī savus nepilngadīgos bērnus.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.
Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.
Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.
Civillikuma 179.pantā noteikts, ka katra vecāka pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Turklāt, minētajā pantā noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.
Savukārt Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr. 37„Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" nosaka, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt bērnam līdz 7 gadu vecumam uzturlīdzekļus 25% apmērā, bet bērnam sākot no 7 gadu vecuma sasniegšanas uzturlīdzekļus 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērnu uzturam valsts noteiktajā minimālajā apmērā, tādēļ tiesa uzskata, ka pušu mantiskais stāvoklis konkrētajā gadījumā nav uzturlīdzekļu apmēru ietekmējošs kritērijs, jo katram vecākam, neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, katru mēnesi jānodrošina bērnam minimālais uzturlīdzekļu apmērs.

Ņemot vērā minēto, bērna uzturēšanai katram no vecākiem ir pienākums nodrošināt minimālos uzturlīdzekļus neatkarīgi no viņa mantiskā stāvokļa, katru mēnesi katram bērnam, jo uzturlīdzekļi ir ikmēneša devums.

Saskaņā ar teikto un pamatojoties uz Civillikuma 179.pantu, MK noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", no atbildētāja meitas /pers. E/ uzturam piedzenami uzturlīdzekļi 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, un dēla /pers. F/ uzturam piedzenami uzturlīdzekļi 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015. gada 7.janvāra SPRIEDUMĀ Lietā Nr. SKC-1478/2015 norādīts, ka Civillikuma 179.pants interpretējams tā, ka bērns, kurš mācās vidējās vai augstākās mācību iestādes dienas nodaļā un nav vecāks par 24 gadiem, ir uzskatāms par nespējīgu sevi apgādāt, līdz ar to vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu. Turpretī, ja bērns ir vecāks par 24 gadiem un turpina mācīties, tad pieņemams, ka bērns spēj sevi apgādāt un vecākiem vairs nav pienākums uzturēt bērnu.

Ja līdztekus studijām kādā no iepriekš norādītajām mācību iestādēm bērns strādā un gūst ienākumus vai arī studijas pārtrauc, tad vecāks, kuram piespriests uzturlīdzekļu maksāšanas pienākums, mainoties apstākļiem, ir tiesīgs celt tiesā prasību par uzturlīdzekļu apmēra samazināšanu jeb atbrīvošanu no šā pienākuma.

Civillikuma 177.panta trešā daļa, bērna aprūpi, tātad arī uzturēšanu skaidro kā ēdiena, apģērba, bērna vajadzībām atbilstoša mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu, viņa izglītošanu, tikumisko un darba audzināšanu.

Spriedumā tiesa norādījusi, ka Civillikumā ar jēdzienu „uzturlīdzekļi" aptverta kopumā visa veida materiālā nodrošinājuma sniegšana bērnam (sk. *Senāta 2010.gada 24.marta spriedums lietā Nr.SKC-488*).

Vecāku pienākums dot bērnam uzturlīdzekļus noteikts Civillikuma 179.pantā, kura pirmā daļa (redakcijā, kas stājās spēkā 2013.gada 1.janvārī) paredz, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. (..).

Kasācijas instances tiesas judikatūrā, kas izveidojusies, analizējot minētajā normā ietvertā regulējuma saturu, izteikta atziņa, ka likums uztura došanas pienākumu saistījis ar diviem kritērijiem, pirmkārt, vecāku mantas stāvokli un, otrkārt, laiku, kad bērns pats spēj sevi apgādāt. Šeit jāpiebilst, ka ar grozījumiem Civillikumā, kas pieņemti 2012.gada 29.novembrī, ieviests trešais kritērijs – vecāku spējas uzturēt bērnu. Savukārt bērna pilngadības sasniegšanu kā kritēriju vecāku atbrīvošanai no viņa uzturēšanas pienākuma likums nav izvirzījis. Tas nozīmē, ja bērns pēc pilngadības iestāšanās objektīvu iemeslu dēļ nevar pats sevi apgādāt, tad atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai, vecāku pienākums viņu uzturēt turpinās (*sk. Senāta 2008.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-440, 2010.gada 27.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-251 9.1.punkts, 2010.gada 24.marta spriedums lietā Nr.SKC-488, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-507 7.punkts*).

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami ar prasības iesniegšanas dienu – 2015.gada 14.oktobri, līdz brīdim, kad bērni spēj paši sevi apgādāt vai apstākļu maiņai.

Ņemot vērā, ka valstī ar likumu noteiktās minimālās algas apmērs mainās, tiesa nosaka, ka uzturlīdzekļu apmērs mainās atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai minimālajai mēneša darba algai noteiktā laika periodā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ņemot vērā teikto, no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva EUR 338,42 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 9,30, jo prasītāja no tiesas izdevumu samaksas par uzturlīdzekļu piedziņas prasību ir atbrīvota pēc likuma.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] pantu noteikt, ka atbildētājs spriedumu var izpildīt labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma stāšanās spēkā.

REZOLUTĪVĀ DAĻA.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 190.-193., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt pilnībā.

A r 2015.gada 14.oktobri piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, par labu /pers. A/, /personas kods/ uzturlīdzekļus /dzimšanas gads/datums/dzimušās meitas /pers. E/, /personas kods/, uzturam 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, līdz brīdim, kad bērns spēj pats sevi apgādāt, vai līdz apstākļu maiņai.

Ar 2015.gada 14.oktobri piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, par labu /pers. A/, /personas kods/, uzturlīdzekļus /dzimšanas gads/datums/dzimušā dēla /pers. F/, /personas kods/, uzturam 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, līdz brīdim, kad bērns spēj pats sevi apgādāt, vai līdz apstākļu maiņai

Noteikt, ka uzturlīdzekļu apmērs mainās atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai minimālajai mēneša darba algai noteiktā laika periodā.

Uzturlīdzekļu samaksa veicama kontā Nr./konta numurs/ Swedbank.

Piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu EUR 338,42 (trīs simti trīsdesmit astoņi *euro* un četrdesmit divi centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 9,30 (deviņi *euro* un trīsdesmit centi).

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] pantu noteikt, ka atbildētājs spriedumu var izpildīt labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma stāšanās spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot

Kuldīgas rajona tiesā.

Tiesnese A.Simsone